

ИЗДАВАЧ/PUBLISHER

ЗДРУЖЕНИЕ НА ПРАВНИЦИ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈАMACEDONIAN LAWYERS
ASSOCIATIONKej 13 Ноември Кула II/4
1000 Скопје, Р.С. Македонија
тел/факс (+389) 02 3 131 084
e-mail: mla@mlo.org.mk

www.mla.org.mk

Првиот број на Правник
излезе во мај 1992 година

389-390

Стручно списание ПРАВНИК

СЕПТЕМВРИ - ОКТОМВРИ 2024
Legal Journal PRAVNIK
SEPTEMBER - OCTOBER / 2024

Главен и одговорен уредник: Проф. д-р Горан Коевски / Editor in chief: Prof. Goran Koevski, PhD
Издавачки совет: д-р Тито Беличанец, д-р Борче Давитковски, д-р Арсен Јаневски, д-р Гордана Бужаровска, д-р Милка Ристова, Сафет Алиу, д-р Јадранка Дабовиќ- Анастасовска, д-р Родна Живковска, д-р Горан Коевски, д-р Валентин Пепељуговски, д-р Тодор Каламатиев, д-р Осман Кадриу, д-р Исмаил Зејнели, д-р Георги Сламков, д-р Кирил Чавдар, Игор Спировски
Уредувачки одбор: д-р Зоран Михајловски, д-р Татјана Зороска- Камилоска, д-р Ненад Гавриловиќ, д-р Катерина Анчевска Нетковска, м-р Рамије Абдурахими Цара, д-р Игор Камбовски, д-р Билјана Чавковска, д-р Марко Андонов, Боро Варошлија
Лектор: Билјана Радевска ; **Превод:** М-р Јованка Јованчевска Миленкоска – Лектор по англиски јазик; **Графички дизајн и печат:** Диги принт - Скопје

Годишна претплата за 2024: **За правни лица** - 9.000 ден. / **За физички лица** - 6.000 ден.
 ж-ска: 250-0000000259-13 Депонент: Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје ЕДБ: 4030991191047

Мислењата и ставовите изнесени од авторите во нивните написи објавени во ПРАВНИК
не мора да значи дека се и мислења и ставови на Издавачот

СОДРЖИНА / CONTENTS

- 2** РОДОВ ЈАЗ ВО ПЛАТИТЕ ВО ДРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА
 вон. проф. д-р Аземина Машовиќ
 GENDER PAY GAP IN THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION
 Assoc. Prof. Azemina Mashovikj, PhD
- 9** ПРАВНА РЕГУЛИРАНОСТ НА МИНИМАЛНАТА ПЛАТА ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛНА ЕКОНОМСКА КРИЗА
 проф. д-р Билјана Чавковска, Факултет за бизнис економија
 LEGAL REGULATION OF THE MINIMUM WAGE IN THE EUROPEAN UNION IN THE FACE OF A GLOBAL ECONOMIC CRISIS
 Prof. Biljana Chavkoska, PhD Faculty of Business Economics
- 13** ПРАВОТО НА КОНКУРЕНЦИЈА VIS-A-VIS ПРАВОТО НА СЛОБОДНО ДВИЖЕЊЕ НА УСЛУГИТЕ ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА: СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ
 Ивица Јосифовиќ, Редовен професор Правен факултет, Универзитет Гоце Делчев – Штип
 THE RIGHT TO COMPETE VIS-À-VIS THE RIGHT TO FREE MOVEMENT OF SERVICES IN THE EUROPEAN UNION: A CASE STUDY
 Ivica Josifovikj Full Professor Faculty of Law, Goce Delchev University – Shtip
- 18** ПОДЕЛБА (ВИДОВИ) ДОГОВОРИ И НАШЕТО ПОЗИТИВНО ПРАВО (ТЕОРЕТСКИОТ ОСВРТ НА ПОДЕЛБАТА НА ДОГОВОРИТЕ) – (ВТОР ДЕЛ)
 проф. д-р Осман Кадриу Судија на Уставен суд на Република Северна Македонија
 DIVISION (TYPES) OF CONTRACTS AND OUR POSITIVE LAW (THEORETICAL REVIEW OF THE DIVISION OF CONTRACTS) – (SECOND PART)
 Prof. Osman Kadriu, PhD Judge of the Constitutional Court of the Republic of North Macedonia
- 27** СТРАНСКА СУДСКА ПРАКТИКА – ОДГОВОРЕН УРЕДНИК: Игор Спировски, судија на Уставен суд на Република Северна Македонија, во пензија
 FOREIGN JUDICIAL PRACTICE – EDITOR: Igor Spirovski, retired judge
- 29** ДОМАШНА СУДСКА ПРАКТИКА
 ОДГОВОРЕН УРЕДНИК: Лидија Тасева,
 судија на Врховниот суд на РСМ, во пензија.
 DOMESTIC JUDICIAL PRACTICE – EDITOR: Lidija Taseva, retired judge
- 33** УЛОГАТА НА ЈАВНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА И НА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА ВО ЦЕЛОСНА ИЛИ МНОЗИНСКА СОПСТВЕНОСТ НА ДРЖАВАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ПРАВЕН, ЕКОНОМСКИ И ПОЛИТИЧКИОТ СИСТЕМ (ТЕКОВНА СОСТОЈБА, ПРЕДИЗВИЦИ, ПРЕДЛОЖЕНИ РЕФОРМИ) – (ПРВ ДЕЛ) Д-р Горан Коевски, Редовен Професор на Правен Факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
 THE ROLE OF THE STATE-OWNED ENTERPRISES AND THE COMMERCIAL COMPANIES FULLY OR WITH MAJORITY STATE OWNERSHIP IN THE MACEDONIAN LEGAL, ECONOMIC AND POLITICAL SYSTEM (state of affairs, challenges, suggested reforms)– (FIRST PART)
 Goran Koevski Ph.D. Full Professor at the Faculty of Law Iustinianus Primus Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
- 56** НЕКОИ ПРАШАЊА ПОВРЗАНИ СО ФОРМА НА ДОГОВОРОТ ЗА ПРЕНОС НА УДЕЛ ВО ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ
 Теофил Томановиќ, судија во пензија
 SOME ISSUES RELATED TO THE FORM OF THE AGREEMENT FOR TRANSFER OF A SHARE IN A LIMITED LIABILITY COMPANY
 Teofil Tomanovikj, RetiRED JUDGE
- 61** ДЕЛОВНАТА СПОСОБНОСТ – CONDITION SINE QUA NON ЗА УЧЕСТВО ВО ДИНАМИКАТА НА ПРАВНИОТ ПРОМЕТ
 Јордан Јованов
 BUSINESS CAPACITY – CONDITIO SINE QUA NON FOR PARTICIPATION IN THE DYNAMICS OF LEGAL TURNOVER
 Jordan Jovanov
- 70** ПРАВНИ ИЗВОРИ НА ЦАРИНСКИОТ СИСТЕМ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
 Давид Горгиев
 LEGAL SOURCES OF THE CUSTOMS SYSTEM IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
 David Gorgiev

Правото на конкуренција vis-à-vis правото на слободно движење на услугите во европската унија: студија на случај

1. Вовед

На 18 април 2021 година, во согласност со шпанското законодавство, е формирана Компанија за европска суперлига (КЕСЛ), на почетокот составена од дванаесет фудбалски клубови. Компанијата, преку 12 големи европски фудбалски клубови, го објави создавањето на Европската суперлига (ЕСЛ), како европско фудбалско натпреварување, кое треба да постои независно од системот, регулиран од Меѓународната фудбалска федерација (ФИФА) и Унијата на европски фудбалски асоцијации (УЕФА), како управни тела на светскиот и европскиот фудбал.

Во својот оригинален формат, ЕСЛ е предвидена да биде полузатворена со 20 клубови, од кои 15 ќе бидат постојани клубови, а преостанатите тимови ќе се квалификуваат на годишно ниво. Притоа, формиран е спортски менаџмент А22 за да ги спонзорира и да им помогне на основачките членови во создавањето на ЕСЛ. Клубовите би играле меѓу себе, прво во групна фаза, а потоа и во формат на елиминации, но без можност од испаѓање на крајот од секоја сезона.

Создавањето на КЕСЛ и формирањето на ЕСЛ крена голема прашина во фудбалскиот свет бидејќи УЕФА и неколку национални фудбалски асоцијации издадоа соопштенија со кои одбија да ја признаат ЕСЛ и притоа упатија предупредувања за дисциплински мерки против клубовите и играчите што ќе бидат дел од ЕСЛ, меѓу кои забрана за натпреварувања, организирани од ФИФА и УЕФА, како и претставување на националните тимови. Само 48 часа по официјалното објавување, повеќето клубови, особено оние од Англија, ја укинаа поддршката за ЕСЛ и се повлекоа од проектот. Исто така, и навивачите, играчите и политичарите го изразија своето противење на предлогот со заклучок дека создавањето на ЕСЛ е штетно за фудбалот.¹

Како резултат на ваквите закани од УЕФА, КЕСЛ поднесе тужба до Трговскиот суд во Мадрид, тврдејќи дека тоа претставува

¹ Union of the European Football Association. (2021). *Statement by UEFA, the English Football Association, the Premier League, the Spanish Football Federation (RFEF), LaLiga, The Italian Federation (FIGC) and Lega Serie A*. <https://www.uefa.com/news-media/news/0268-12121411400e-7897186e699a-1000--statement-by-uefa-the-english-football-association-the-pre/>.

Summary

THE RIGHT TO COMPETE VIS-À-VIS THE RIGHT TO FREE MOVEMENT OF SERVICES IN THE EUROPEAN UNION: A CASE STUDY

Ivica Josifovikj
Full Professor

Faculty of Law, Goce Delchev University – Shtip

The paper aims to elaborate on the Judgment of the Court of Justice of the European Union (CJEU) of December 2023 in the preliminary ruling procedure, which concerns the case brought by several football clubs against the football organizations FIFA and UEFA. Namely, several European football clubs, contrary to the statutes of FIFA and UEFA, which do not allow the creation of additional competitions beyond those already organized by these two organizations, have started the creation of a so-called Super League, which will be composed of the best European football clubs. Naturally, this is done more for money, for television rights, for buying and selling players, and less for real football and the enjoyment of the fans in the best side job in the world. The creation of the Super League has caused threats from UEFA and FIFA, not only to the clubs that want to be part of this project, but also to the players that are part of these clubs. To this end, the teams that want to be part of the Super League have initiated proceedings before the Court of Justice of the European Union against UEFA and FIFA for abuse of their dominant position on the market, violation of the right to free movement of services, violation of competition rules, and the like. In addition, the paper also elaborates on the judgment of the Commercial Court in Madrid from April 2024 after the case was returned to the national court by the CJEU. In the conclusion, the authors give their opinion on how such a project will affect the game of football, the relationship of the clubs with FIFA and UEFA, but also how it will affect the most important part, which is the fans.

Keywords: football, Court of Justice, competition, free movement, super league.

прекршување на членовите 101 и 102 од ДФЕУ.² Трговскиот суд ја прифати постапката на КЕСЛ и издаде заштитни мерки за да ги спречи УЕФА и ФИФА да воведат дисциплински санкции доде-

² Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union (2016). *OJ C 202*.

утврди дека практиките поврзани со претходно одобрување на нови спортски натпревари, организирани од трети страни се некомпатибилни со правото на ЕУ. Основна причина за ваквото тврдење е отсуството на транспарентни, недискриминаторски, јасни и прецизни суштински критериуми и процедури.

На овој начин, со пресудата, ФИФА и УЕФА ќе мора да го променат својот начин на дејствување. Но доколку системот за претходно одобрување се заснова на транспарентни, недискриминаторски, јасни и прецизни суштински критериуми и процедури, како што е утврдено од Судот, тогаш како може ФИФА и УЕФА да одбијат да одобрат ново натпреварување?

ка трае постапката и го упати предметот до СПЕУ во постапката по претходно одлучување. Судот во Мадрид упати прашања кои, во суштина, се однесуваат на тоа дали системот за претходно одобрување за нови натпреварувања и механизмот за санкционирање, содржани во нивните соодветни статuti се компатибилни, како со правото на конкуренција во согласност со членовите 101³ и 102⁴ од ДФЕУ, така и со одредбите за слободно движење согласно со членот 56 од ДФЕУ.⁵

На 21 декември 2023 година, Големиот совет на СПЕУ ја донесе пресудата во случајот со ЕСЛ, која се однесува на сложената интеракција помеѓу Правото на ЕУ и спортот.⁶ Пресудата

2. Мислењето на генералниот адвокат Рантос

На 15 декември 2022 година, генералниот адвокат (ГА) Рантос го достави своето мислење во постапката по претходно одлучување пред СПЕУ.⁷ Во своето мислење, тој застапа на страната на ФИФА и УЕФА, за разлика од пресудата на СПЕУ, истакнувајќи дека потребата од претходно одобрување и санкции на ФИФА и УЕФА не се суштински некомпатибилни со членовите 101 и 102 од ДФЕУ. Исто така, ГА утврди дека нивната практика на ограничување на создавањето отцепени фудбалски натпреварувања, сама по себе, не го прекршува правото на конкуренција во ЕУ. Иако наведува дека таквите практики би можеле да претставуваат антиконкурентна практика или злоупотреба на доминантна позиција според членовите 101 и 102 на ДФЕУ, сепак, тие би можеле да се оправдаат и да се сметаат за пропорционални, како што се бара со Правото на ЕУ.

Најпрво, мислењето на ГА започнува со разгледување на односот помеѓу Правото на ЕУ и спортот. Повикувајќи се на судската практика на СПЕУ, ГА ја нагласува конституционализацијата на „Европскиот спортски модел“, вклучително и фудбалот, што доведе до вклучување на членот 165 од ДФЕУ во примарното право на ЕУ преку Договорот од Лисабон⁸. Три елемента може да се идентификуваат во Мислењето: (1) пирамидална структура, која во основа го има аматерскиот спорт и на врвот професионалниот спорт; (2) систем на отворени натпревари, заснован на спортски заслуги; и (3) режим на финансиска солидарност каде што профитот се прераспределува на пониските нивоа на пирамидата. Наместо апстрактно да се анализираат споровите што вклучуваат спортски контекст, ГА пристапи кон оценување на овие посебни карактеристики, како и на хоризонталната природа на членот 165 од ДФЕУ.

Потоа, се пристапи кон анализа на прашањата, упатени од националниот суд. ГА, во ставовите од 64 до 78 од своето Мислење, не утврди повреда на член 101 од ДФЕУ констатирајќи дека правилата на УЕФА, кои предвидуваат претходно одобрување и казнување се класифицираат како ограничување на конкуренцијата „по ефект“. Следно, се повика на доктрината за помошни ограничувања, претходно развиена во судската практика⁹. За ГА, непризнавањето на ЕСЛ е резултат на одредени

³ Член 101: 1. Како некомпатибилно со внатрешниот пазар се забранува следното: сите спогодби меѓу претпријатија, одлуки на здруженија на претпријатија и усогласени практики, кои може да влијаат врз трговијата меѓу државите членки и кои имаат своја цел или резултат спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата во рамките на внатрешниот пазар, а особено оние што: (а) директно или индиректно ги одредуваат купопродажните цени или некои други трговски услови; (б) го ограничуваат или го контролираат производството, пазарите, техничкиот развој или инвестициите; (в) ги делат пазарите или изворите на набавки; (г) применуваат различни услови за исти трансакции со други трговски страни, и на тој начин ги поставуваат тие страни на непополна конкурентна положба; (д) склучуваат договори во зависност од прифаќањето на другите страни на дополнителни обврски што по својот карактер или според трговската примена немаат никаква врска со предметот на тие договори. 2. Секоја спогодба или одлука што се забранува според овој член се смета за неважечка. 3. Одредбите од став 1 може да се прогласат за неприменливи во случај на: - спогодба или категорија на спогодби меѓу претпријатија; - одлука или категорија на одлуки на здруженија на претпријатија, - усогласена практика или категорија на усогласени практики, кои придонесуваат кон подобрување на производството или дистрибуцијата на стоки или промовирање на технички и економски напредок, овозможувајќи им на потрошувачите соодветен удел од крајната придобивка, а притоа: (а) на предметните претпријатија не им наметнуваат ограничувања што не се неопходни за постигнувањето на овие цели; (б) не им даваат можност на таквите претпријатија да ја елиминираат конкуренцијата во однос на значителен дел од предметните производи.

⁴ Член 102: Секоја злоупотреба на доминантна позиција на внатрешниот пазар или на значителен дел од него, од страна на едно или повеќе претпријатија, се забранува како некомпатибилна со внатрешниот пазар, доколку тоа може да влијае врз трговијата помеѓу државите членки. Конкретно, таквата злоупотреба може да се состои од: (а) директно или индиректно наметнување на неправедни куповни или продажни цени или други неправедни трговски услови; (б) ограничување на производството, пазарите или техничкиот развој на штета на потрошувачите; (в) примена на нееднакви услови за еквивалентни трансакции со други трговски партнери, на тој начин ставајќи ги во неповолна конкурентна положба; (г) склучувањето договори да подлежи на прифаќање дополнителни обврски од други страни, кои, според нивниот карактер или трговска примена, немаат никаква врска со предметот на таквите договори.

⁵ Член 56: Во рамките на одредбите утврдени подолу, се забрануваат ограничувања на слободата на давање услуги во рамките на Унијата во поглед на државјаните на државите членки, кои се со седиште во држава-членка, различна од државата на лицето за кое се наменети услугите. Европскиот парламент и Советот, постапувајќи во согласност со вообичаената законодавна постапка, може да ги прошират одредбите од ова поглавје на државјани на трети држави, кои обезбедуваат услуги и се со седиште во рамките на Унијата.

⁶ Court of Justice of the European Union. (2023). *Judgment of the Court, Case C-333/21 European Superleague Company SL v Unión de Federaciones Europeas de Fútbol (UEFA)*.

Fédération internationale de football association. ECLI:EU:C:2023:1011.

⁷ Court of Justice of the European Union. (2022). *Opinion of Advocate General Rantos, Case C-333/21, European Superleague Company SL v Unión de Federaciones Europeas de Fútbol (UEFA)*, *Fédération internationale de football association*. ECLI:EU:C:2022:993.

⁸ Court of Justice of the European Union. (1995). *Judgment of the Court, Case C-415/93 Union Royale Belge des Sociétés de Football Association and Others v Bosman and Others*. ECLI:EU:C:1995:463.

⁹ Court of Justice of the European Union. (2002). *Judgment of the Court, Case*

легитимни цели врз кои се заснова пирамидалната структура на европскиот фудбал, а се однесуваат на принципите на учество, еднакви можности и солидарност. На овој начин, клубовите што ја основаа ЕСЛ не може слободно да ги користат правата и предностите од членството во УЕФА, без притоа да бидат обврзани со нејзините правила и обврски. Во однос на санкциите, во став 107 до 122, ГА смета дека тие може да се сметаат за пропорционални само кога се насочени против клубови, но не и против самите фудбалери, од причина што тие не се дел од одлуката за основање на ЕСЛ и не се вклучени во однесување, кои предизвикува прекршување на правилата на УЕФА.

Што се однесува на членот 102 од ДФЕУ, во став 144 од Мислењето, за ГА, исто така, нема прекршување што се однесува на доминантната позиција на пазарот, заклучувајќи дека правилата на ФИФА и УЕФА се пропорционални на легитимната цел, која сакаат да ја постигнат со одбивањето за основање на ЕСЛ и со самото тоа се оправдани. Исто така, во став 170-186 од Мислењето, нема прекршување ниту на членот 56 од ДФЕУ во поглед на слободното движење на услугите, бидејќи според ГА, механизмот за претходно одобрување, утврден во правилата на ФИФА и УЕФА, е соодветен и неопходен.

Во својот заклучок, ГА Рантос смета дека ФИФА и УЕФА може да утврдат санкции против клубовите што учествуваат на натпревари или турнири, кои не се одобрени или организирани од нив, бидејќи тоа не е во спротивност со правото на конкуренција на ЕУ. Од друга страна, казнувањето на играчите и нивното исклучување е непропорционално и затоа неоправдано.

3. Пресудата *vis-à-vis* Мислењето

Пресудата на Судот е мошне долга и се однесува на анализата на членовите што беа опфатени и во Мислењето на ГА, поконкретно на членовите 101 и 102 од ДФЕУ, како и членот 56 од ДФЕУ. Таа се обидува, иако нецелосно, да даде одговор на неколку прашања, кои првенствено се однесуваат на тоа дали

УЕФА може да забрани отцепено натпреварување; дали може да ги казни учесниците во таквото натпреварување; и дали отцепено натпреварување може да биде во идентичен формат и во сопственост на трети страни. Генерално, УЕФА треба да има право да го брани европскиот фудбал, особено со своето легитимно право на користење на својата моќ за да спречи создавање на „затворено“ натпреварување, но нема право да одржува монопол над европскиот модел на спорт.

Во однос на членот 102 од ДФЕУ, прашањето што го упати националниот суд се однесува на тоа дали одредбата го исклучува усвојувањето на правила за претходно одобрување на отцепени натпреварувања, за учество во тие натпревари и за казни за играчите што учествуваат во нив во случаи кога нема утврдена рамка во кои се опфатени критериуми и правила за нивна транспарентност, објективност, недискриминација и пропорционалност. Спротивно на Мислењето на ГА, во став 122-139 од пресудата, СПЕУ нагласува дека УЕФА и ФИФА имаат доминантна позиција во вид на монопол на фудбалскиот пазар преку кои организираат фудбалски натпревари на меѓународно ниво. По овие забелешки, СПЕУ се осврна на конкретната расправа.

За СПЕУ, ФИФА и УЕФА не можат да забранат отцепени натпреварувања, а уште помалку да ги казнат клубовите и играчите што се дел од тие натпреварувања, од причина што во своите статuti немаат соодветна рамка со која би се регулирал начинот на нивно создавање, но доколку нивните акти за регулирање на ваквите натпревари ги опфатат забелешките на Судот за транспарентност и објективност, во тој случај тие би биле надлежни за носењето на една таква одлука во иднина. Договорите за ЕУ не ги третираат правилата на УЕФА и ФИФА како посебни во поглед на претходно одобрување и учество во отцепени натпреварувања. Фудбалот во ЕУ има општественото и културно значење и во согласност со посебните карактеристики мора да постои гаранција дека сите учесници ги имаат истите законски и технички услови. Доколку организацијата и спроведувањето на фудбалските натпревари на меѓународно ниво се предмет на заднички правила, еднакви можности и заслуги, тогаш може да се утврди начин на кој ќе се регулира претходното овластување на отцепените натпреварувања, учеството на клубовите и играчите,

C-309/99 *Wouters and Others v Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten*. ECLI:EU:C:2002:98.

како и казните за оние што нема да ги почитуваат. Ако постојат такви правила, тогаш тие не би се третирале како повреда на правото на конкуренција. Но, тоа не значи дека ФИФА и УЕФА би имале неограничена дискреција и создавањето на една таква рамка со утврдени правила мора да содржи заштитни мерки со цел тие да не се користат своеволно. Оттука, во став 141-144 од пресудата, СПЕУ утврдува повреда на член 102 од ДФЕУ доколку ФИФА и УЕФА немаат утврдено критериуми и правила што се транспарентни, објективни, пропорционални и недискриминирачки.

СПЕУ, во став 151 од пресудата, утврдува исполнување на четири барања, до кои ФИФА и УЕФА ќе треба да се придржуваат, за да може да се спречи идна повреда на членот 102 од ДФЕУ. Прво, условите мора да бидат во писмена и достапна форма. Второ, ФИФА и УЕФА не смеат да утврдат построги услови за отцепените натпреварувања од правилата што ги користат за сопствените натпреварувања. Трето, условите не смеат да бидат такви да доведат до нивна неможност за исполнување или да се премногу тешки за исполнување во практика. Четврто, санкциите мора да бидат пропорционални и да зависат за секој случај поединечно.

Што се однесува до член 101 од ДФЕУ, кој се однесува на забраната на склучување на договори со кои се спречува, ограничува или нарушува конкуренцијата, СПЕУ, во став 176-179 од пресудата, ги третира правилата на ФИФА и УЕФА за рес-

триктивни и со самото тоа спротивни на наведениот член. Тука се прави поврзаност со член 102 од ДФЕУ, нагласувајќи дека специфичната природа на фудбалските натпревари на меѓународно ниво, како и структурата и функционирањето на ФИФА и УЕФА за организација и маркетинг на тие натпревари, упатуваат на потребата од постоење рамка, која ќе содржи правила за претходно одобрување, правила што треба да бидат објективни, транспарентни, пропорционални и недискриминирачки. Отсуство на вакви правила, ја отвора можноста за злоупотреба од страна на ФИФА и УЕФА како организации, кои се овластени да доделуваат, контролираат и поставуваат услови за пристап до фудбалскиот пазар за секое посебно формирано претпријатие. Дополнително, отсуството на утврдена рамка, може да создаде терен во кои ФИФА и УЕФА ќе може да забранат отцепено натпреварување, кое се заснова на почитување на принципите, вредностите и правилата, без притоа да ги наведат причините за таквата одлука.

Откако СПЕУ утврди дека правилата на ФИФА и УЕФА се рестриктивни, нивната оправданост може да биде потврдена само доколку спаѓаат во рамките на член 101, став 3 од ДФЕУ. Но и тука има несигурност кај Судот, изразена во став 191-199 од пресудата, особено во точка (б) од ставот 3, кој се однесува на спогодба, одлука или усогласена практика „не им даваат можност на таквите претпријатија да ја елиминираат конкуренцијата во однос на значителен дел од предметните производи. Како

што беше погоре наведено, доколку не постои рамка што е јасна и транспарентна, ФИФА и УЕФА ќе можат, не само да ја ограничат, туку и да ја спречат конкуренцијата, која се обидува да организира фудбалски натпревари на ниво на ЕУ. Претходно, во став 185 и 186 од пресудата, СПЕУ се осврнa и на „доктрината за помошни ограничувања“, како централен поим во мислењето на ГА, но повторно со спротивен став, констатирајќи дека овој поим не може да се користи кога конкретно однесување го повредува член 102 од ДФЕУ, додека во однос на член 101 од ДФЕУ, тој не може да се однесува на однесување што има како свој „предмет“ спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата.

На крајот, националниот суд упати прашања до СПЕУ и околу тоа дали правилата на ФИФА и УЕФА се исклучени од слободното движење, особено членот 56 од ДФЕУ, прашања што се разработени во став 242-257 од пресудата. Традиционално, Судот започнува со дефинирање на конкретната слобода, имено слободното движење на услугите. Следно, откако е утврдено дека правилата на ФИФА и УЕФА, поради нивната рестриктивност, се пречка за слободното движење на услугите, Судот ја утврдува нивната оправданост и пропорционалност. Логично, правилата се оправдани доколку се во рамките на јавниот интерес, што значи се почитуваат принципите, вредностите и правилата и дека ФИФА и УЕФА ќе дозволат сите отцепени натпреварувања да бидат интегрирани во системот на нивните натпреварувања, како национални, така и меѓународни, во согласност со членот 56 од ДФЕУ. Во случај процесот да ги исполнува барањата за објективност, транспарентност и пропорционалност, одбивање натпревар што е утврдено претходно со претходно овластување, според Судот, може да се случи само доколку тој не се заснова на спортски заслуги. Сепак, овие цели од јавен интерес не можат да ја оправдаат ваквата рамка доколку не се заснова на критериуми, кои се објективни, недискриминирачки и однапред познати, со што ќе се ограничи користењето на дискрецијата на ФИФА и УЕФА. Оттука, правилата се неоправдани во согласност со член 56 од ДФЕУ.

4. Враќање на предметот пред националниот суд

По враќањето на предметот од страна на СПЕУ пред националниот суд за мериторно решавање на претходно поведената постапка, на сослушувањето во март 2024 година, Трговскиот суд во Мадрид одлучувал околу прашањето дали релевантните одредби од правилата на УЕФА и ФИФА се оправдани според исклучоците од правото на конкуренција што им се достапни според член 101, став 3 од ДФЕУ. Спорот пред Трговскиот суд во Мадрид го поведе А22, структура одговорна за развој на ЕСЛ со три дивизии и 80 европски клубови. Барањето на А22 се потпира на пресудата на СПЕУ од декември 2023 година, кој, исто така, утврди дека забраната за ЕСЛ е спротивна на Правото на ЕУ, имајќи предвид дека УЕФА нема јасни критериуми за одобрување или одбивање нови натпреварувања.

Пресудата на Трговскиот суд во Мадрид ја следи речиси

истата патека како и пресудата на СПЕУ. За Трговскиот суд, ФИФА и УЕФА ја „злоупотребија својата доминантна позиција“ спротивставувајќи се на ЕСЛ како полузатворен натпреварувачки проект. Понатаму, според пресудата, активностите на ФИФА и УЕФА „не беа насочени само кон спречување на развојот на проектот, туку и кон спречување на воведување одвоено натпреварување од трета страна и измена на монополскиот систем на организација на натпревари. Според Судот: „Не е можно да се наметне забрана или ограничување, односно да се забрани кој било друг проект во иднина... признавањето на спротивното би значело прифаќање на некаква забрана (...) за кој било проект за фудбалски натпреварувања“ и затоа се бара од ФИФА и УЕФА „да стават крај на нивните „антиконкурентни практики“ засновани на „неоправдани и непропорционални ограничувања“.¹⁰

За УЕФА пресудата има и позитивно значење бидејќи ја потврдува валидноста на системот за претходно одобрување што е во сила за натпревари од трети страни одобрени според правилата за овластување на УЕФА. Самата пресуда не значи одобрување на ЕСЛ или давање поддршка на кој било предлог, тврдејќи дека проектот за ЕСЛ е одamna напуштен и дека не може да се очекува одлука за кои било апстрактни проекти. Накратко, пресудата не им дава право на трети страни да развиваат натпревари без овластување и не се однесува на ниту еден иден проект или, всушност, на која било изменета верзија на постоен проект. Иако пресудата е во корист на заговорниците на ЕСЛ, сепак, како резултат на сè поголемите реакции од националните фудбалски федерации, фудбалерите и навивачите, како и законските измени во повеќето држави-членки, малку е веројатно е дека ЕСЛ ќе продолжи да се формира во својот оригинален предлог. Од друга страна, обемот на пресудата е неизвесен бидејќи прописите на ФИФА и УЕФА за разгледување на идните барања за нови натпреварувања што го регулираат европскиот фудбал беа изменети во јуни 2022 година, иако новите правила не се засегнати од пресудата на судот во Мадрид.

5. Заклучок

Пресудата на СПЕУ и на Трговскиот суд во Мадрид не успеаја да дадат одговор на најзначајното прашање, бидејќи самиот одговор е тежок: Кој е победник во овој случај?

Правно гледано, КЕСЛ не е целосен победник отколку што може да изгледа на прв поглед. Иако СПЕУ и Трговскиот суд во Мадрид, во своите пресуди, недвосмислено го потенцираат монополското однесување на ФИФА и УЕФА, притоа барајќи раководните тела на најголемите фудбалски организации да прегледаат некои од нивните рестриктивни практики, сепак, им нудат излез, обезбедувајќи рамка преку која ќе оправдаат некои од нивните практики.

Од системска гледна точка, КЕСЛ покажува дека спортот останува област за научна расправа за правото на ЕУ, област што ги илустрира границите на правото на ЕУ, но која, исто така, ја покажува нејзината способност да се приспособи и да ги регулира сложените, глобални економски индустрии. Случајот несомнено ќе доведе до зголемување на бројот на постапки пред СПЕУ, поврзани со спортот и правните принципи, развиени во ЕСЛ пресудата најверојатно ќе играе централна улога, радикално преобликувајќи го начинот на кој правото на ЕУ комуницира со толку моќна глобална индустрија како фудбалот.

Ефективно гледано, СПЕУ создаде систем што ќе им овозможи на УЕФА повеќе натпреварувачки турнири на барање на клубовите и националните фудбалски федерации.

Општо гледано, пресудите не се оправдување или одобрување на ЕСЛ, бидејќи и по нивното донесување ниту еден фудбалски клуб јавно не го поддржа отцепеното натпреварување. Многу ќе зависи од ставовите на елитните клубови и навивачите, од изворите на финансирање, како и од умешноста и стратегиите што ги спроведува УЕФА и оние што би сакале да ја отстранат УЕФА од сегашната позиција на моќ.

¹⁰ <https://www.letemps.ch/sport/football/pour-la-justice-espagnole-la-fifa-et-l-uefa-ont-abuse-de-leur-position-dominante-pour-contrer-le-projet-de-super-league>